

4.2 Obrazovanje odraslih, učitelja i roditelja

Svakodnevna praksa pokazuje da učitelj ima iskonski način upravljanja i poučavanja dječjih emocija. Stoga je od velike važnosti već od ranog djetinjstva, zatim tijekom školovanja, pratiti razvoj djeteta, pomagati mu da se nosi s teškoćama, usmjeravati ga u upravljanju emocijama kako bi ono znalo postići ravnotežu između racionalnog i emocionalnog uma. (J.Castex, 2000)

Važno je ponoviti koliko su odrasle osobe u djetetovom životu važni sudionici u cijelom procesu djetetovog emocionalnog i kognitivnog razvoja. Svaki učitelj bi trebao imati potrebu da bude uzor djeci oko sebe svojim djelima, jer djeca isključivo rade ono što vide da njihovi odgajatelji rade. Odrasli koji imaju važnu ulogu u životima djece, ako uistinu žele pomoći djeci, morat će u potpunosti proživjeti vlastite emocije, osvijestiti ih i postupiti u skladu s dječjim emocijama (Denham, 2001). Slijedi detaljniji prikaz tri temeljna aspekta interakcije između odraslih i djece;

1. izražajnost odraslih
2. trening emocija
3. reakcije odraslih na dječje emocije

1. Izražajnost odraslih

Djeca, koju odgajaju emocionalno pozitivne odrasle osobe, obično su i sama pozitivnija prema svojim vršnjacima; nasuprot tome, čini se da je stav koji u vrtiću iskazuju djeca negativnih roditelja povezan s nižom socijalnom kompetencijom. Odrasli koji tvrde da su emocionalno pozitivni u problematičnim okolnostima odgajaju djecu koja su sklonija razumijevanju emocija.

2. Trening emocija od strane odraslih

Odrasli koji su sposobni podučiti djecu kako se nositi sa svojim emocijama, pomažu im da bolje razumiju vlastite emocije koje rezultiraju većom socijalnom kompetencijom vidljivom već u vrtiću.

3. Reakcije odraslih na dječje emocije

Reakcije odraslih na dječje emocionalne iskaze su jako važne, jer ih djeca koriste za izgradnju vlastitog znanja o emocijama. Primjerice izraz "Prestani plakati!" snažno je sredstvo obeshrabrivanja i odvrćanja od samorefleksije emocija i stoga je prepreka razvoju znanja o emocija. Obraćanje pozornosti i pružanje pozitivnog potkrepljenja dječjim emocijama, njihovo prihvaćanje, bilježenje i reagiranje na način koji zadovoljava njihove praktične potrebe može otvoriti put boljem učenju o emocijama, što se zatim odražava u socijalnoj kompetenciji.

Slijedi zaključak da je za dobar emocionalni trening potrebno da i sami učitelji budu emocionalno kompetentni. Nitko ne može podučavati ono što ne zna! Istraživanja su potvrdila činjenicu da tek kada se odrasli nauče nositi sa svojim vlastitim emocijama, u mogućnosti su pratiti i ubrzati proces razvoja EI djece o kojoj skrbe. Optimalan razvoj emocionalnog opismenjavanja je njegov rani početak, primjerenost dobi svakog sudionika, učestalost provedbe (svake školske godine) i koordinacija truda u školstvu, kod kuće i u zajednici (MJElias, L.Hunter i JSKress, 1997).

"Postoji li uopće tečaj izričito posvećen emocionalnoj pismenosti ili ne, daleko je manje važno od toga kako se te lekcije poučavaju. Možda čak ne postoji predmet poput ovog u kojem je kvaliteta učitelja toliko važna; jer način na koji učitelj upravlja razredom je sama po sebi model tj. prikaz emocionalne kompetencije ili nedostatka istih. Svaki odnos učitelja prema učeniku je lekcija za dvadeset ili trideset drugih učenika. S obzirom na različite karaktere, nisu svi učitelji skloni podučavati emocije, jer potrebno je 'osjećati se ugodno govoreći o svojim osjećajima, a to ne može svako i ne želi svatko... '.

„Malo ili gotovo ništa u uobičajenoj obuci učitelja ne priprema ih na ovu vrstu poučavanja” (Goleman, 1996, str. 322-323). Iz tog razloga programi emocionalnog opismenjavanja budućim učiteljima uglavnom pružaju posebnu i zahtjevnu obuku u kojoj prije svega stavljaju sebe na kocku i dolaze u kontakt s vlastitim emocijama.